

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Rådets henstilling om foranstaltninger i medlemsstaterne til effektiv integration af romaerne«

COM(2013) 460 final — 2013/0229 (NLE)

(2014/C 67/22)

Ordfører: **Ákos TOPOLÁNSZKY**

Kommissionen besluttede den 26. juni 2013 under henvisning til artikel 19, stk. 1, og artikel 22 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

"Forslag til Rådets henstilling om foranstaltninger i medlemsstaterne til effektiv integration af romaerne"

COM(2013) 460 final — 2013/0229 (NLE).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, som vedtog sin udtalelse den 3. oktober 2013.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 493. plenarforsamling den 16.-17. oktober 2013, mødet den 17. oktober 2013, følgende udtalelse med 135 stemmer for, 4 imod og 6 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU hilser Kommissionens forslag til Rådets henstilling velkommen og må med beklagelse erkende, at de foreslåede foranstaltninger er nødvendige og også kan opfattes som en slags minimumsprogram for tiltag til gennemførelse.

1.2 Endvidere beklager EØSU, at opfyldelsen af målene for EU's rammestrategi - som angivet i henstillingens begrundelse - konstant støder på alvorlige forhindringer, når det kommer til gennemførelsen og den politiske vilje på nationalt, regionalt og lokalt plan.

1.3 EØSU henleder opmærksomheden på de lakuner i rammestrategien og de nationale strategiske programmer, som påvises i civilsamfundsorganisationernes analysedokumenter. Det er på baggrund af disse oplysninger absolut nødvendigt at tage dem alvorligt og råde bod på sagen ved hurtigst muligt at udtænke og gennemføre effektive og gennemgribende løsninger, der kan anvendes i de offentlige politikker.

1.4 EØSU mener, at den del af forslaget, der handler om de horisontale politiske foranstaltninger, er for overfladisk, og opfordrer Rådet til at udbygge den, opstille meget mere konkrete krav til de fire valgte temaer og samtidig understøtte gennemførelsen af dem med en præsentation af eksempler på bedste forventede praksis.

1.5 I betragtning af de konklusioner, der drages i begrundelsen til henstillingsforslaget⁽¹⁾, og af forværringen af den

sociale og økonomiske situation på grund af krisen mener EØSU, at Rådet bør bruge sine beføjelser til at vedtage bindende retsakter for specifikt at lindre de livstruende situationer med nød og ekstrem fattigdom og for at bekæmpe de mest ekstreme konsekvenser af forskelsbehandling, racisme og sigøjnerhad.

1.6 EØSU slår til lyd for, at der fastlægges en klar ramme for håndhævelse af menneskerettighederne og langt om længe etableres de nødvendige referenceindekser og indikatorer, der gør det muligt at evaluere situationer med ekstremt dårlige levevilkår.

1.7 EØSU anbefaler, at grupper af uafhængige forskere, der besidder de nødvendige juridiske midler og garantier for etisk forskning, evaluerer gennemførelsen af strategierne, samt at finansiering og en gennemsigtig anvendelse af fondsmidlerne sikres.

1.8 Man bør med juridiske og andre fornødne garantier styrke arbejdet i de organer, der har ansvar for fremme af ligebehandling, og som er nøgleaktører i politikken for bekæmpelse af forskelsbehandling, og man bør styrke arbejdet i kontaktpunkterne, som spiller en væsentlig rolle i gennemførelsen af strategierne, og disse forskellige instansers samarbejde med de berørte befolkningsgrupper.

1.9 Skal strategierne gennemføres mere effektivt, og mistiliden i de berørte grupper modvirkes, kræver det reel inddragelse og mobilisering af romaerne på alle indsatsområder. EØSU anbefaler og forventer en udvidelse af samarbejdsbegrebet, en konsensuskultur, der rækker videre end den blotte høringsforpligtelse, og fremsætter forslag herom.

⁽¹⁾ "... selv om medlemsstaterne har haft retlig mulighed for at gribe ind med henblik på at tackle problemet med romaernes integration, har de planlagte foranstaltninger hidtil ikke været tilstrækkelige. Da der ikke har været en koordineret tilgang til spørgsmålet om romaernes integration, er der et voksende misforhold mellem medlemsstaterne".

1.10 EØSU insisterer på, at beslutningstagerne klart skal tage afstand fra bekymrende erklæringer om romaer præget af racisme, vold og alvorlig forskelsbehandling. Racistisk vold og hadefuld tale skal anmeldes og overvåges åbent og systematisk, og der bør udarbejdes juridiske, administrative, regulerende og oplysningsorienterede instrumenter for effektivt at bekæmpe disse fænomener.

2. Baggrund

2.1 Den 5. april 2011 vedtog Kommissionen en EU-ramme for de nationale strategier for romaernes integration frem til 2020 ⁽²⁾ og skabte dermed efter lang tids venten mulighed for at gennemføre en fælles indsats for at mindske den ekstreme fattigdom og segregation, som også rammer romaerne. Rådet godkendte dette dokument ⁽³⁾ i juni 2011 og opfordrede medlemsstaterne til at vedtage de nationale strategier for romaernes integration inden udgangen af 2011.

2.2 I henhold til bestemmelserne i denne ramme udarbejder Kommissionen en årlig rapport om medlemsstaternes fremskridt mht. gennemførelsen af strategierne. I 2012 vurderede den for første gang ⁽⁴⁾ de nationale strategier, som medlemsstaterne havde fremlagt, og vedtog tværgående konklusioner. I et vedlagt dokument vurderede Kommissionen specifikke styrker og svagheder i hver medlemsstats strategi ⁽⁵⁾.

2.3 Organisationer, der repræsenterer romaer, har opmærksomt fulgt processen med udarbejdelse af disse strategier og har nedfældet deres synspunkter eller forbehold i en lang række dokumenter, og de har også vurderet strategierne ⁽⁶⁾.

2.4 Alle disse analyser har afsløret vigtige lakuner i medlemsstaternes strategier. Ifølge civilsamfundsorganisationerne er det tværgående indhold og dets mangler et væsentligt problem. Blandt lakunerne kan nævnes følgende:

- a) utilstrækkelige foranstaltninger til bekæmpelse af diskrimination
- b) ingen foranstaltninger til fremme af "fuld adgang"
- c) ingen foranstaltninger til erkendelse og styrkelse af den menneskelige værdighed for romaerne og deres samfund
- d) ingen foranstaltninger, der kan mindske særligt alvorlige skævheder og ulemper i romasamfundet (der er f.eks.

ingen foranstaltninger, der tager sigte på at mindske de særlige problemer, som romakvinder og -børn oplever)

- e) ingen foranstaltninger, der mobiliserer og tilskynder romaerne, deres samfund og deres civilsamfundsorganisationer til at deltage i gennemførelsen af strategierne.

2.5 Kommissionens ovennævnte analysedokumenter nævner ingen grundlæggende lakuner i medlemsstaternes strategier. De indeholder ingen fordømmelse eller appel om at mildne eller sætte en stopper for de meget alvorlige udslag af sociale og samfundsmæssige handicap, som undertiden udgør en krænkelse af menneskerettighederne. Der lægges f.eks. ikke tilstrækkelig vægt på krænkelse af menneskerettighederne på følgende punkter:

- a) illegal menneskehandel i forbindelse med prostitution og problemet med job på slavelignende vilkår
- b) romakvinders grundlæggende ret til at bestemme over deres egen krop og få fri adgang til familieplanlægning samt lejlighedsvis forekomst af tvungen sterilisering uden kvindens samtykke
- c) ekstrem elendighed og fattigdom og manglende opfyldelse af vitale behov (f.eks. manglende adgang til drikkevand eller til sundhedsydelser og sundhedsinfrastruktur for dem, der bor i forstæder eller i lejre)
- d) utilstrækkelige racismebekæmpelses mål og -tiltag, der kan skabe sikkerhed for romaernes og romasamfundenes liv, ejendele og rettigheder samt styrke beskyttelsen mod racistiske aggressioner.

2.6 EØSU har udarbejdet to udtalelser om rammestrategien og de nationale strategier for integration af romaerne. I sin tidligere udtalelse ⁽⁷⁾ om romaers sociale myndiggørelse og integration bifalder EØSU rammestrategien og påpeger, at dens udformning og efterfølgende gennemførelse bør følge en trestrengt tilgang (en race- og etnicitetsneutral integrationspolitik, en politik for myndiggørelse af de romaer, der betragter sig selv som tilhørende et romasamfund, og konsolidering af den opnåede sociale inklusion samt en generel antiracistisk politik og oplysning af offentligheden). Derudover fremsætter udvalget en række andre forslag.

2.7 I sin tillægsudtalelse ⁽⁸⁾ gør EØSU med henvisning til en undersøgelse fra 2012 opmærksom på en udbredt mistillid blandt romasamfundenes talsmænd og fremsætter på den baggrund forslag om bl.a. integration og øget inddragelse af romaerne.

⁽²⁾ COM(2011) 173 final.

⁽³⁾ Rådets konklusioner om en EU-ramme for de nationale strategier for romaernes integration frem til 2020.

⁽⁴⁾ COM(2012) 226 final.

⁽⁵⁾ SWD(2012) 133 final.

⁽⁶⁾ Analysis of National Roma Integration Strategies, ERPC, marts 2012.

⁽⁷⁾ EUT C 248 af 25.8.2011, s. 16-21.

⁽⁸⁾ EUT C 011 af 15.1.2013, s. 21-26.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU må med beklagelse erkende, at Kommissionens forslag til henstilling er nødvendig set i lyset af romaernes situation, krisens konsekvenser og medlemsstaternes meget forskellige engagement i sagen. Udvalget bifalder henstillingens mål, men mener, at det sæt foranstaltninger, der foreslås (og som også kan betragtes som en slags minimumsprogram for tiltag til gennemførelse), i visse tilfælde er for overfladisk og ukonkret til at kunne nå de opstillede mål.

3.2 Ifølge begrundelsen til Kommissionens forslag har den til formål at "skabe hurtigere fremskridt ved at fokusere medlemsstaternes opmærksomhed på en række konkrete foranstaltninger, som er afgørende for en mere effektiv gennemførelse af deres strategier". EØSU beklager, at dette mål samtidig er et udtryk for, at opfyldelsen af målene for EU's rammestrategi konstant støder på alvorlige forhindringer i forbindelse med gennemførelsen og det politiske engagement på nationalt, regionalt og lokalt plan.

3.3 Hvis man ikke endnu en gang vil forpasse et gunstigt politisk tidspunkt for integration af romaerne - hvilket ville bringe såvel EU's mål som forbedringen af de berørte personers levevilkår i alvorlig fare - skal man efter EØSU's mening og med inddragelse af romaorganisationer og civilsamfundsorganisationer som led i en bred høring vedtage en liste med anbefalinger, der understøttes af faktuelle analyser. Listen skal være virkelig ambitiøs og kontrollerbar, den skal bestå af tilstrækkeligt konkrete og operationelle elementer og skal kunne evalueres.

3.4 EØSU finder forslaget politiske anbefalinger nyttige og mener, at de bør vinde bred støtte som en liste over foranstaltninger, der ubetinget bør gennemføres. Udvalget konstaterer imidlertid, at disse foranstaltninger fastlægger en alt for begrænset ramme for indsatsen og i mange tilfælde er for uambitøse, og foreslår derfor, at listen udvides og suppleres med kontrol- og opfølgningssinstrumenter.

3.5 EØSU mener, at den del af forslaget, der handler om de horisontale politiske foranstaltninger, er overfladisk, og opfordrer Rådet til at udbygge de fire valgte temaer (bekæmpelse af forskelsbehandling, beskyttelse af romabørn og -kvinder, reduktion af fattigdom og social inklusion og øget indflydelse til romaerne), stille meget mere konkrete krav og samtidig præsentere eksempler på bedste forventede praksis.

3.6 EØSU finder følgende argumentation i dokumentet utilfredsstillende: "Valget af et ikkebindende instrument skyldes ønsket om at udstikke praktiske retningslinjer til medlemsstaterne for løsning af problemet med romaernes sociale inklusion,

men uden fastsættelse af strenge bindende regler", eftersom medlemsstaterne ifølge Kommissionen "endnu ikke [har] truffet stærke og fyldestgørende foranstaltninger til at håndtere de sociale og økonomiske problemer blandt en stor del af EU's romabefolkning". Hvis den aktuelle krise ikke håndteres ordentligt og målrettet, vil romagrupperne, der også rammes særligt hårdt af segregation, forskelsbehandling og ekstrem fattigdom, komme til at lide uforholdsmæssigt meget under dens virkninger, da den allerede hviler på dem som en uudholdelig og uacceptabel byrde. Denne situation kræver efter EØSU's mening hurtige og effektive løsninger og indgreb fra beslutningstagernes side, også med hensyn til at gøre romaernes rettigheder gældende.

3.7 I betragtning af de konklusioner, der drages i begrundelsen til henstillingsforslaget⁽⁹⁾, og af forværringen af den sociale og økonomiske situation på grund af krisen mener EØSU, at Rådet bør bruge sine beføjelser til at vedtage bindende retsakter for specifikt at lindre de livstruende situationer med nød og ekstrem fattigdom og for at bekæmpe de mest ekstreme konsekvenser af forskelsbehandling, racisme og sigøjnerhad. Det er netop medlemsstaternes åbenbare forsømmelser inden for lovgivning og retspraksis, der gør sådanne tiltag nødvendige⁽¹⁰⁾.

4. Specifikke forslag

4.1 EØSU foreslår, at EU's relevante tjenestegrene revaluerer de af deres opgaver, som er direkte knyttet til gennemførelsen af romaernes rettigheder og af minoritetsrettigheder, og som ikke er berørt af den åbne koordinationsmetode, især hvad angår de ovennævnte spørgsmål. I den forbindelse finder EØSU det nødvendigt,

- a) at Unionen præcist definerer, hvilke kriterier den - inden for rammerne af sine beføjelser - baserer sig på ved fastlæggelsen af en krænkelse af menneskerettighederne i anden og tredje generation som fastlagt af FN, og ved samme lejlighed præciserer, i hvilke tilfælde den vil anlægge sag inden for sit eget kompetenceområde, når den har mistanke om en krænkelse af rettighederne,
- b) at den fortolker og tilpasser disse grundlæggende rettigheder og minoritetsrettigheder i forhold til situationer og sociale handicap, som kan berøre romaer mere end gennemsnittet,

⁽⁹⁾ "... selv om medlemsstaterne har haft retlig mulighed for at gribe ind med henblik på at tackle problemet med romaernes integration, har de planlagte foranstaltninger hidtil ikke været tilstrækkelige. Da der ikke har været en koordineret tilgang til spørgsmålet om romaernes integration, er der et voksende misforhold mellem medlemsstaterne".

⁽¹⁰⁾ "Målene for den påtænkte handling kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne alene og kan derfor bedre nås på EU-plan end gennem forskellige og mere eller mindre ambitiøse og effektive nationale initiativer." 2013/0229 (NLE), begrundelse.

c) at den i samarbejde med Eurostat og på grundlag af en fortolkning af EU-statistikker over indkomstforhold og levevilkår (EU-SILC) fastlægger indikatorer for indkomst og afsavn, som ikke kun sætter fokus på ekstrem fattigdom og afsavn, men også afslører vilkår, der underminerer menneskerettighederne og menneskets værdighed,

d) at man udbreder fremgangsmåder, som hidtil kun undtagelsesvist har været anvendt på dette område; f.eks. kunne man udover at analysere situationen for den "fattige" befolkning med en indkomst på under 50 og 60 % af medianindkomsten også analysere situationen for den del af befolkningen, hvis indkomst ligger på 30 % (25 %) af medianindkomsten, eller man kunne ved siden af de "aggregerede" indikatorer for forskelsbehandling, som i dag anvendes, også anvende målinger af den "marginale forskelsbehandling" for at påvise særligt alvorlige tilfælde af udstødelse i form af afsavn ved hjælp af meget fintmækkende indikatorer (f.eks. komfort eller overbefolkning i boligen).

4.2 EØSU foreslår, at man prioriterer bevarelsen af sproglige og kulturelle traditioner, som danner grundlaget for romaernes identitet, samt den sociale og budgetmæssige støtte til dem som følge af en fornyet gennemgang af strategierne.

4.3 EØSU mener, at medlemsstaterne for at gennemføre de nationale strategier for integration af romaer bliver nødt til at lægge særlig vægt på kontrol af beslægtede politikker med hensyn til lovgivning og retspraksis samt på justeringer vedrørende deres eventuelle antidiskriminatoriske virkninger, og at de bør indføre effektive mekanismer til dette formål.

4.4 Med henblik på at fremme romaernes integration og materielle uafhængighed har EØSU den særlige forventning til medlemsstaterne, at de finder en løsning, der kan opfylde behovene, og at de iværksætter programmer til fordel for beskæftigelse og iværksættervirksomhed samt erhvervsuddannelsesprogrammer. Udvalget opfordrer indtrængende til en styrkelse af lovgivningsmæssige tiltag, der effektivt kan tilskynde virksomhederne til at ansætte romaer. For segregerede romasamfund, hvor beskæftigelsen længe har været ekstremt lav og diskriminationen på arbejdsmarkedet meget stor, er det nødvendigt med nyskabelser i beskæftigelsespolitikken, f.eks. etablering af et tilstrækkeligt antal velegnede, midlertidige arbejdspladser med offentlig støtte.

Overvågning og evaluering

4.5 EØSU beklager, at Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder og medlemsstaterne endnu ikke har kunnet fastlægge de indikatorer og referencepunkter, som er den første forudsætning for en evaluering af støttestrategierne og -programmerne, og ej heller de metoder og krav, som er betingelsen for en hensigtsmæssig og uafhængig dataindsamling og situationsbeskrivelse⁽¹¹⁾. Medlemsstaternes aktuelle praksis for overvågning og evaluering begrænser sig ofte til rapporter

uden en egentlig evalueringsmetode, eventuelt på grundlag af data, og det sker ikke sjældent, at der produceres resultater, der totalt mangler underbygning.

4.6 EØSU foreslår, at evalueringsopgaverne overdrages til forskergrupper og institutter udvalgt ved åbent udbud, dvs. til fagfolk uden politisk tilknytning, hvis uafhængighed bør styrkes ved hjælp af forskellige retlige midler (f.eks. indførelse af en erklæring om fravær af interessekonflikter, regler om finansiel gennemsigtighed og om anvendelsen af fondsmidler, det videnskabelige samfunds kontrol og overvågning af forskningsmetoder)⁽¹²⁾.

Politiske anbefalinger

4.7 Ud over en programmerbar, gennemsigtig og hensigtsmæssig finansiering af organer, der fremmer ligebehandling, bør man tillige styrke deres juridiske stilling, så den politiske magt får mindst mulig indflydelse på deres funktionsmåde, men dog sikrer betingelserne for, at de kan udføre deres arbejde. Organerne til fremme af ligebehandling bør desuden have en fast og tæt kontakt til relevante sammenslutninger, der repræsenterer romaer, samt til kontaktpunkterne for romaernes integration.

4.8 De nationale kontaktpunkter for romaernes integration bør varetage deres opgaver i fuld åbenhed, såvel i teorien som i praksis. Deres arbejde er afgørende for gennemførelsen af ramme-strategien. Kontaktpunkterne og de statslige organer, som har ansvaret for planlægning og gennemførelse af de sociale politikker for romaerne, skal have deres rettigheder sikret ved lov, så de som en slags "vagthunde" kan give udtryk for deres mening om lovgivningsprocedurer i tilknytning til statslige politikker, der bl.a. berører romaer, og få indflydelse på disse politikker for at sikre, at de ikke indbyrdes svækker hinanden. Kontaktpunkterne for romaerne har oplysningspligt over for sammenslutninger af repræsentanter for romacivilsamfundet, som de kan opfylde ved f.eks. at offentliggøre de uafhængige evaluators årlige rapporter, hvis indhold er frit for politisk påvirkning, eller ved at afholde konferencer om specifikke emner.

4.9 EØSU mener, det bliver vanskeligt at opfylde det mål, der opstilles i punkt 5.1 i forslaget til henstilling, som lyder således: "Medlemsstaterne bør senest [TILFØJ] dato 24 måneder fra offentliggørelse] træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre anvendelsen af denne henstilling og bør underrette Kommissionen om alle foranstaltninger, der er truffet i overensstemmelse med denne henstilling på denne dato." Det bør undgås, at medlemsstaterne af denne grund kan fritages for pligten til at gennemføre EU's ramme-strategi

⁽¹¹⁾ Punkt 4.4 i forslaget til henstilling.

⁽¹²⁾ Evaluatoren bør fremlægge en erklæring om, at han/hun ikke står i nogen interessekonflikt, ikke er ansat af en regering og ikke anvender offentlige midler, som kunne anfægte evalueringsresultaternes uafhængighed.

og deres egne engagementer. Nærværende forslag er indholdsmæssigt set kun en del af en større samling af krav, som er fastsat af rammestrategien i en bred sammenhæng, og som Kommissionen skal evaluere hvert år.

Romaernes integration og deltagelse

4.10 Mange eksperter og romacivilsamfundsorganisationer, som til dels tilslutter sig Kommissionens vurdering af emnet, mener, at medlemsstaternes aktuelle støttepolitikker og -foranstaltninger ikke altid giver mulighed for en tilstrækkelig effektiv håndtering af spørgsmålet om romaernes integration, og de har ikke altid som udgangspunkt og ledetråd en tilgang baseret på menneskerettighederne⁽¹³⁾. I mellemtiden har man desværre i mange lande konstateret en stigende udstødning af romaer. Den væsentligste årsag til denne situation er den konstante forskelsbehandling af romaer, det dybt rodfæstede sigøjnerhad og den manglende opmærksomhed herpå fra de myndigheder, der skal håndhæve loven. Som det siges i begrundelsen for forslaget til henstilling: "Problemets kerne ligger i den tætte sammenhæng mellem forskelsbehandling og social udstødelse, som romaer oplever"⁽¹⁴⁾.

4.11 Efter EØSU's mening bør udryddelse af disse mekanismers gensidige skadevirkninger være det centrale mål for enhver inklusionspolitik. De vigtigste veje hertil er at integrere romaerne og tilskynde dem til at deltage samt at styrke romaorganisationernes selvstændighed og udvikle deres kapacitet. Dette er kun muligt i en fri og imødekommende kultur, hvor romapolitikken rent faktisk tager udgangspunkt i dem, den reelt handler om, hvor romaerne ikke kun betragtes som støttemodtagere, men også som ligeværdige medspillere, hvis deltagelse er uundværlig. Man skal væk fra fortidens paternalistiske tilgang, hvor processerne blev defineret af samfundets opinionsdannere og flertallets beslutningstagere, og i stedet anerkende og acceptere romaerne som ansvarlige samfundsborgere, der er i stand til aktivt at påvirke deres skæbne og parate til at gøre det.

4.12 EØSU henviser til en tidligere udtalelse⁽¹⁵⁾, hvori det på grundlag af en undersøgelse påviser en udbredt utilfredshed og en vis frustration og mistillid blandt mange talsmænd for roma-samfundet og blandt civilsamfundets organisationer og deres repræsentanter. Ifølge denne udtalelse er det et tegn på, "at de organisationer, der repræsenterer romaerne, trods hensigtserklæringerne ikke er blevet inddraget i fornøden grad i den strategiske planlægning, og at de grundlæggende mekanismer for inddragelse ikke er blevet skabt. Det er også tegn på, at det med de nuværende procedurer ikke er lykkedes at skabe

tilstrækkelig stærk tillid blandt repræsentanterne for romaerne, hvilket kan skyldes deres erfaringer med forskelsbehandling og udstødelse, ofte gennem flere hundrede år." En undersøgelse foretaget af ERPC i samme periode kom frem til de samme konklusioner⁽¹⁶⁾.

4.13 EØSU påpeger, at ændringer i tilgangen til de sociale aspekter og til beslutningstagningen er en proces, der ikke kan tænkes uden deltagelse af romaerne og de civilsamfundsorganisationer, der sammen med dem arbejder med udformning, gennemførelse og evaluering af politikkerne på alle niveauer. EØSU anser det for nødvendigt, at der fastlægges indikatorer, der på en hensigtsmæssig måde kan måle graden af romaernes integration og deltagelse (f.eks. lokal eller central administration, data om skolegang, deltagelse i gennemførelsen af programmer).

4.14 EØSU anbefaler og forventer en udvidelse af samarbejdsbegrebet, en konsensuskultur, der rækker videre end den blotte høringsforpligtelse, indførelse af platforme for permanent dialog (også på lokalt niveau), oprettelse af passende inddragelsesmekanismer, større åbenhed om de offentlige myndigheders beslutninger (på lokalt niveau) og begrundelse af beslutninger (med redegørelse for meningsforskelle og afstemningsresultater).

4.15 EØSU foreslår, at der som tidligere nævnt oprettes en støttefond (f.eks. som led i programmet "Europa for borgerne") til fordel for romaernes myndiggørelse og integration og for udvikling af deres civilsamfundsorganisationers kapacitet. Den Europæiske Socialfonds operationelle program, eller mere præcist en garanti for hjælp via støtteprogrammerne om teknisk bistand, ville være lige så vigtig for udviklingen af romaorganisationernes institutionelle kapacitet.

4.16 Beslutningstagerne bør klart tage afstand fra bekymrende erklæringer om romaer præget af racisme, vold og alvorlig forskelsbehandling. Racistisk vold og hadefulde tale bør anmeldes og overvåges åbent og systematisk, og der bør udarbejdes juridiske, administrative, regulerende og oplysningsorienterede instrumenter for effektivt at bekæmpe disse fænomener. I denne sammenhæng har opinionsdannerne, og især den politiske elite og medierne, et særligt ansvar. EØSU foreslår, at der foretages en systematisk efterforskning af fordomme med en ensartet metode, og at man, hvis resultaterne afslører en negativ tendens, skaber instrumenter, der kan tilskynde til offentlige politikker på området, støtte deres gennemførelse eller medvirke til en intensivning af indsatsen.

⁽¹³⁾ COM(2012) 226 final, SWD(2012)133 final, Analysis of National Roma Integration Strategies, ERPC, marts 2012.

⁽¹⁴⁾ Organisationen "EU Roma Policy Coalition" (ERPC) anbefaler, at de nationale strategier for integration af romaer baseres på ét centralt element, udryddelse af sigøjnerhadet. Det er selvfølgelig vigtigt at mindske indkomst-, sundheds- og uddannelsesskævhederne, men der sker ingen fremskridt, hvis ikke udryddelse af modstanden mod sigøjnere bliver en prioritet i de nationale strategier for integration af romaerne. ERPC's slutanalyse.

⁽¹⁵⁾ EUT C 011 af 15.1.2013, s. 21-26.

⁽¹⁶⁾ "(...) et stort flertal af respondenterne i medlemsstaterne beskriver processen med udarbejdelse af de nationale strategier for integration af romaer som uigennemsigtig. I de fleste tilfælde er interessepartners, og især romaernes, deltagelse i gennemførelsen af disse strategier uklare." "Analysis of National Roma Integration Strategies", ERPC, marts 2012.

4.17 EØSU ønsker at gøre det helt klart for medlemsstaterne, at det ikke er tilstrækkeligt at iværksætte programmer i form af projekter, der fokuserer på et specifikt problematisk punkt, når man står over for en segregation og forskelsbehandling, der i generationer har hvilet tungt på alle aspekter af den udsatte gruppes liv. For at nå strategiens mål er det i dag absolut nødvendigt at vælge en helhedsorienteret tilgang.

Bruxelles, den 17. oktober 2013

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
